

**Posudek bakalářské/magisterské diplomové práce
Posudek - Závěrečná práce - CŽV**

Student: Bc. Natálie BERNASOVÁ

Obor: ČJ - D

Název práce v českém jazyce:

Žánr pohádkové hry v tvorbě J. K. Tyla a J. Drdy

Název práce v anglickém jazyce:

Fairytales Drama of J. K. Tyl and J. Drda

Vedoucí práce: PhDr. Jiří Smrčka, Ph.D.

Oponent práce: prof. PhDr. Dagmar Mocná, CSc.

Natalie Bernasová si pro svou diplomovou práci vybrala téma nejen dosud nezpracované, nýbrž také velmi produktivní. Návaznost pohádkových her Jana Drdy na tylovskou tradici je sice skutečností mnohokrát konstatovanou (jak diplomantka sama přesvědčivě dokládá citací dobových recenzí), nicméně podrobná analýza v tomto směru dosud učiněna nebyla.

Diplomantka přistoupila k práci se vši zodpovědností. Seznámila se s relevantní odbornou literaturou, jež je v Tylově případě poměrně rozsáhlá, v Drdově však již podstatně méně. Přesto tato rozdílná možnost opřít se o výsledky dosavadního bádání není v diplomantčině výkladu nijak patrná; svědčí to o její schopnosti pracovat samostatně a podněty načerpané studiem sekundární literatury tvořivě rozvíjet.

V úvodní části autorka nastiňuje společenské a kulturní kontexty, v nichž oba autoři své hry psali a činí tak výstižně a bez zjednodušování. Zdůrazňuje, že i když šlo o období vzdálená od sebe více než sto let, v mnohém si byla podobná: v obou případech šlo o politicky zjitřenou dobu nových počátků a velkého budování, kdy bylo třeba oslovovat většinového diváka a působit na jeho ideovou orientaci; vštěpované hodnoty přitom byly rovněž obdobné.

Vlastní srovnávací analýza je rozsáhlá a všestranná. Autorka prokazuje tezi o blízkosti dramát obou autorů především prostřednictvím sledování jejich návaznosti na tradiční kouzelnou pohádku, jež byla žánrem preferovaným jak v období Tylově (kde k tomu vedle oblíbenosti tohoto žánru v obrozené kultuře přispěl vliv vídeňské dramatiky), tak v době, kdy psal své hry Drda a kdy se návaznost na folklorní pohádku chápala jako záruka požadované lidovosti.

Výsledky podniknuté analýzy ukazují, že oba autoři čerpali ze zažitých pohádkových vzorců zhruba stejnou měrou, což potvrzuje blízkost jejich poetik.

Na druhou stranu se však jejich práce s pohádkovými motivy také odlišovala, což bylo bezesporu dáno odlišnými hodnotami doby, v níž žili. Zřejmé je to např. v Drdově vypjatém antiklerikalismu, patrném hlavně v Dalskabátech, což je rys, jež pochopitelně u Tyla, ztotožňujícího se s hodnotami biedermeieru, nenajdeme. S tradiční pohádkovou postavou čerta proto oba pracují jinak. Významné je rovněž autorčino zjištění, že u Drdy prakticky nenajdeme vztah rodič-dítě, jenž je naopak pro biedermeierovský svět Tylových dramát podstatný a že je – zejména v Dalskabátech – upozaděna milostná zápletka, nad níž tu dominuje postupně se utvářející vztah Trepifajksla/Matese k lidskému kolektivu. K potlačení milostné zápletky přispívá i skutečnost, že hrdinové obou Drdových her jsou ve středním věku.

Srovnávací analýza odhalila ještě jeden pozoruhodný rozdíl mezi oběma autory: prokázala, že Drdovy hry jsou významově plošší než ty Tylovy, a to zejména co se týče výstavby postav. Na

rozdíl od Tyla Drda nezná postavy váhající, či pobloudilé, u nichž není jasné, zda je máme vnímat jako kladné či nikoli (typickým případem takovéto Tylovy postavy je Švanda ze Strakonického dudáka); Drdovy postavy jsou černobílé a neprocházejí žádným vývojem. To je bezesporu typické pro folklorní pohádku, ale také pro agitační literaturu, k níž mají zejména Dalskabáty blízko.

Ukazuje se tak, že ona obdivovaná, či naopak zatracovaná Tylova lidovost automaticky neznamená významovou chudobu. Už Dalibor Tureček poukázal na to, že Tyl oproti vídeňským vzorům své hry více psychologizoval a rozehrával v nich závažná dilemata (nejdále v tom došel v Paličově dceři, jež ovšem k pohádkovým hrám nepatří). Možná i to je důvod, že Tylovy hry jsou dokonce i dnes opakovaně inscenovány, byť se to týká jen některých z nich.

Všechny uvedené rozdíly dokládají diplomantčinu schopnost pozorného čtení textu a interpretačního domýšlení nalezených shod a rozdílů, což považuji za největší devizu této práce. Oceňuji rovněž poctivý přístup k zadanému tématu a důkladnost jeho zpracování. Práci proto plně doporučuji k obhajobě.

Otázky k obhajobě:

1. V práci objektivně upozorňujete na to, že v Tylových dramatech jsou často dominantní silné ženské postavy, což vzhledem k době jejich vzniku není příliš obvyklé. Máte pro tuto skutečnost nějaké vysvětlení?
2. V Drdových hrách konstatujete nezanedbatelnou přítomnost erotického prvku. To je vzhledem k puritanismu komunistického režimu poněkud překvapující. Objevila se v dobových recenzích Drdových her kritika tohoto rysu?

V Praze dne

.....

Podpis